

INFORMATIU AGENDA 21 ESCOLAR DE LLEIDA

Número 3. Any 3. Desembre 2008

INFORMACIÓ DE L'AGENDA 21 ESCOLAR

MÉS SOBRE LA FORMACIÓ

Sessions realitzades

- En el grup de treball **"Hort escolar"**, en una sessió realitzada al CEIP Joc de la Bola, hem conegut de primera mà la interessant experiència d'un grup de centres escolars de Badalona.

CEIP Joc de la Bola

"L'hort, un entorn d'aprenentatge" recull el treball realitzat durant 3 cursos, des del juny 2005 fins a l'actualitat, en un projecte compartit on participen el Centre de Documentació i Experimentació en Ciències (CESIRE - CDEC), l'Escola de Natura Angela Ferrer de Badalona, el CRP de Badalona i els centres escolars.

Vam comptar amb la presència de Rosa Maria Tarín (CESIRE - CDEC), Montse Falcó i Montse Bert (Escola de Natura), Pepi Boada (CRP Badalona) i Àngels Elias (CEIP Bufalà), Mercè Barragan (CEIP Joan Llongueras) i Adelema Castellar i Mateu Jiménez (CEIP Salvador Espriu).

Ens van presentar el plantejament del treball realitzat, la intervenció i paper de cadascuna de les parts implicades i vam conèixer alguns dels projectes dels centres participants, a més de moltes idees, recursos i il·lusions.

Més informació:

<http://www.xtec.net/crp-badalona/>

L'hort: un entorn d'aprenentatge

El projecte d'hort

- Contacte amb l'Escola de Natura Angeleta Ferrer de Badalona
  - Faciliten que es faci realitat.
- Seminari de formació organitzat pel CRP i el CDEC
  - Ens formem i estructuram la dinàmica de centre.
  - Tenim contacte amb altres escoles.
  - Intercanvi d'experiències, inquietuds i dificultats.

- El curs “**El pati del nostre centre**” s’ha iniciat amb la primera sessió, celebrada al CEIP Camps Elisis i que vam dedicar a planificar les sessions que tindran lloc en aquest curs, a presentar el tipus d’accions que es podran dur a terme i els recursos que s’oferiran des del programa Agenda 21 Escolar.
- S’ha realitzat un taller de “**Creació amb materials de rebuig, reutilitzats, reciclats, reciclables,... a l’entorn de Nadal**”, a càrrec de la Rosa Franco, de l’Escola Traç.

Properes sessions

Degut a que durant el mes de desembre no s’han realitzat les dues sessions inicialment previstes en el curs de pati i en grup de treball d’hort escolar, us informem de com queda el calendari de formació del proper mes de gener 2009:

Dia	Activitat
Dijous 15 de gener	2a sessió del curs “El pati del nostre centre”
Dijous 22 de gener	Sessió sobre “La gestió dels residus i els materials del centre” (tant adreçat a infantil com primària i secundària). Presentació de: <ul style="list-style-type: none"> ○ Estratègies per millorar la gestió dels residus a l’escola ○ L’ecoauditoria dels materials i dels residus ○ Recursos interessants: visites, materials didàctics, activitats,...
Dimecres 28 de gener	4a sessió del grup de treball “L’hort escolar”
Dijous 29 de gener	2n taller de creació amb materials de rebuig, reutilitzats, reciclats, reciclables,... a l’entorn de Carnestoltes”

Us anirem informant i convocant puntualment a cada activitat, però de moment, apunteu-vos-ho a l’agenda!!!

Si teniu cap dubte o proposta sobre la formació, adreceu-vos a la secretaria de l’Agenda 21 Escolar (agenda21escolar@paeria.cat).

VISITES GUIADES A INSTAL·LACIONS D'ENERGIES RENOVABLES

En el marc de la celebració de Setmana Europea de l'Energia Sostenible – EUSEW 2009, l'Agència de l'Energia de Lleida, amb la col·laboració de l'Agenda 21 Escolar, realitzarà visites guiades per donar a conèixer les tecnologies de producció d'energies renovables als estudiants de secundària (ESO, Batxillerat, Cicles Formatius) de les comarques de Lleida.

Estem content/es ja que hem rebut moltes sol·licituds dels centres, interessats en aquesta iniciativa.

**AGÈNCIA
DE L'ENERGIA
DE LLEIDA**

Us recordem que abans del 16 de gener rebreu la confirmació de la vostra inscripció, amb els dies de visita i els horaris acordats.

NOTÍCIES DELS CENTRES

El nostre bosc de tardor

Des del Cicle Inicial del Col·legi Episcopal ens presenten el seu bosc de tardor:

“Tot i que avui en dia podem comprar tot tipus de fruites i verdures a les botigues durant tot l'any, no podem deixar de banda que en els nostres camps ara només es poden trobar i collir un determinat tipus de fruit. Davant aquesta realitat els alumnes de cicle inicial ens hem plantejat diferents preguntes:

- Quins són els arbres que ens donen els seus fruits a la tardor?
- Quins són els fruits que ara ens mengem? Com es diuen?

Entre totes les respostes possibles hem escollit els 6 arbres que volíem conèixer més a fons: olivera, caqui, magraner, noguer, castanyer i vinya (el cep i la parra) .

Cada classe ha escollit un dels arbres i ha estat l'encarregada de buscar informació, fotografies, fulles, fruits ...

Un cop posat tot en comú hem fet una exposició al passadís per a que tothom ho pugui veure, llegir i aprendre tant com nosaltres.

El nostre passadís sembla un bosc de tardor. Ens ha agradat tant que hem convidat als pares i mares per a que vinguessin a veure'l."

L'ambient domèstic i els esmorzars saludables

Des del CEIP Ciutat Jardí:

"De dilluns a dijous, cada matí, els nens i les nenes que han escollit participar en l'ambient domèstic, preparen l'esmorzar a base de fruita fresca per a tots els seus companys i companyes. Divendres mengen cereals i fruits secs.

Els infants deixen les peces de fruita que han portat de casa a les cistelles de vímet. Buiden les cistelles, classifiquen les fruites i es decideix quines fruites es menjaran per esmorzar. Si d'algunes varietats n'hi ha moltes es guarden per un altre dia o se'n fa suc. Les persones voluntàries, padrins i padrines dels nens i nenes que ens ajuden i col·laboren amb nosaltres, comencen a pelar la fruita perquè la puguin tallar. A continuació es distribueixen les tasques i s'organitza la feina: comptar i distribuir els bols i els coberts, pelar les fruites que no es tallen i tallar a trossos la fruita pelada. Quan els bols, els coberts i les safates amb la fruita trossegada ja estan preparades es porten a cada classe. Es reparteixen els tovallons, s'omplen els bols amb la fruita i comença l'àpat del matí.

Aquesta gran varietat de fruites que mengen, els permet tastar nous sabors, conèixer noves textures, ampliar el repertori d'aliments i incorporar-los a la seua dieta a través d'un esmorzar saborós i saludable.

A més a més, els infants assumeixen unes tasques domèstiques que situen en posició d'igualtat: part de la vida que transcorre a casa amb la quotidianitat de l'escola. També s'impliquen en vivències, accions i activitats que els permeten assolir coneixements, habilitats, actituds i valors que afavoreixen la seua autonomia personal i la col·laboració amb el grup".

El planeta Terra al CEIP Sant Jordi

En el marc de la Setmana de la Ciència 2008, enguany dedicada al nostre planeta, al CEIP Sant Jordi han fet un bon nombre d'activitats.

Us en presentem algunes i us recomanem que entreu a la seva pàgina web per tafanejar-ne més i amb més detall: <http://www.xtec.es/ceip-santjordi-llleida/activitats/experiencies/ciencia08/ciencia08.htm>

Acte inaugural: "Hem pensat què podem fer per la sostenibilitat del nostre planeta. Cada grup ha fet aportacions i entre totes i tots hem muntat el planisferi. Hem gaudit amb el grup de quart que han fet una representació fantàstica sobre "El despertar de l'Univers". Els nens i nenes de cinquè, amb la col·laboració d'alguns mestres han enlairat un globus i els i les més grans de l'escola, han enlairat coets".

Exposició amb diferents temes:

- Juguem amb els colors de la natura
- Els bolets
- Les eines i les màquines
- Aigua i aire
- Sòls: permeabilitat
- Circuits elèctrics
- Química a la cuina
- Les roques

I també:

- Exposició "Dones de Ciència"
- Mostra de Llibres de Ciència a la Biblioteca
- Conferències preparades als tallers de llengua

Fem les postals de Nadal amb paper reciclat

"Aquest curs, a l'IES Josep Lladonosa ens hem proposat elaborar les postals de Nadal amb pasta de paper reciclat a partir del paper que recollim cada setmana a l'institut.

Hi ha un bon nombre d'alumnes (al voltant de seixanta) que voluntàriament participen en la recollida del paper. Cada dijous, tres o quatre alumnes passen per les aules, sala de professors, consergeria,...i s'emporten el paper que hi ha per dur-lo a reciclar. Amb part d'aquest paper hem fet la pasta de paper per les postals d'aquest any. Ha estat un procés nou per nosaltres i hem gaudit molt fent-lo".

Al Col·legi L'Anunciata – Dominiques, pessebres de tota mena

A L'Anunciata fan un concurs de pessebres, elaborats molts d'ells a partir de la reutilització de materials de rebuig i materials naturals. Aquí en teniu una petita mostra.

*Moltes gràcies per fer-nos arribar les vostres novetats!!!
N'esperem més!!!*

I us animem a que siguin els propis alumnes qui ens expliquin què fan!

US CONVIDEM...

... a la 5a edició del premi “Disseny per al reciclatge: producte reciclat/reciclable”

Premi organitzat pel Centre Català del Reciclatge de l'Agència de Residus de Catalunya del Departament de Medi Ambient i Habitatge, amb l'objectiu d'impulsar i fomentar els processos de valorització i reciclatge dels residus generats a Catalunya.

L'objectiu del premi és distingir productes, projectes i estratègies que hagin considerat i integrat en el seu disseny criteris de reciclatge i/o reciclabilitat, i materials reciclats, reciclables i/o biodegradables que puguin ser considerats en el procés de disseny de producte.

Existeixen diverses categories. Els estudiants es poden presentar a la categoria B: de projectes de producte (no produït ni comercialitzat) que sigui reciclat/reciclable, que presentin estudiants i/o professionals.

El premi consisteix en el lliurament d'un guardó, un diploma acreditatiu i 3.000 € per a cadascuna de les categories.

Les candidatures s'han de presentar abans del 31 de gener de 2009, mitjançant un formulari normalitzat que figura a la pàgina web de l'ARC (<http://www.arc-cat.net/ca/home.asp>) - Centre Català del Reciclatge.

Més informació: http://www.arc-cat.net/ca/ccr/premi/premi_2009/index.html

... a les activitats als Parcs Naturals de Catalunya

Al lloc web www.parcscatalunya.net trobareu informació sobre els parcs naturals de Catalunya i les seves agendes d'activitats.

Per als proper dies, us proposem:

- Divendres, 19 de desembre: “El riu Matarranya, un riu que naix als Ports”
Projecció audiovisual a càrrec de Natàlia Jiménez i Víctor Reverté, membres d'Arabogues.
Lloc: Centre d'Informació del Parc a La Sènia
Hora: 20h
Organitza: Centre d'Informació del Parc Natural dels Ports al Montsià
Telèfon d'informació i inscripció: 977 575 054
- Dissabte, 27 de desembre: Una tarda de contes amb en Pep Coll
Posteriorment es farà un taller de manualitats per fabricar els protagonistes de les històries.
Lloc: Biblioteca Municipal de Sort
Hora: 18h
Organitza: Parc Natural de l'Alt Pirineu – Sector Vall de Siarb
Telèfon d'informació i inscripció: 973 622 335

... a l'exposició del Centre d'Interpretació de la Mitjana

- **“Les 4RRRRs”**

Exposició de l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, que a partir de les quatre erres (reduir, reutilitzar, reciclar i recuperar) s'explica com cal gestionar els residus (recollida selectiva, deixalleries, etc.) per obtenir un entorn de millor qualitat.

Dates: de l'1 de desembre de 2008 a l'1 de febrer de 2009.

Lloc: Centre d'Interpretació de la Mitjana, Parc de la Mitjana, tel. 973 23 25 59.

Horari: de dilluns a diumenge, de 10 a 14h (excepte Nadal, Sant Esteve i Cap d'Any).

... al Pessebre Vivent i Ecològic de Magraners

Un pessebre ecològic construït amb materials reutilitzats (tetrabrics, llaunes de beguda, ampolles de plàstic, tubs de cartró, palots i caixes de fusta, caixes de suro, construccions de tova,...).

Amb aquests materials i molta imaginació, amb els quadres teatralitzats a ritme de musical i amb la participació de veïns i veïnes de totes les edats es prepara un autèntic viatge en el temps.

Dies de representació: 25, 26 i 28 de desembre

Horari: de 18 a 20h.

Organitza: L'Hangar – Associació Cultural i Ecològica de Magraners

... a participar a “Aquireduïm.cat”

A <http://aquireduim.cat/> podreu trobar idees, consells, experiències i aportacions,... per reduir els residus. I també hi podeu afegir les vostres propostes i iniciatives.

Perquè, tal com es diu “reduir residus és el primer pas”!

TRIA I REMENA...

Material didàctic sobre residus

L'Agència Catalana dels Residus (ACR) facilita diferents materials educatius i divulgatius:

- a) sobre la matèria orgànica:
- El cicle de la matèria orgànica
  - El sistema de recollida selectiva de la fracció orgànica
  - La planta de compostatge
  - L'autocompostatge
- b) cartell "Fem recollida selectiva, pel present i el futur del medi ambient"

Podeu consultar-los i descarregar-los a:

<http://www.arc-cat.net/ca/agencia/publicacions/material.html>

També, si ho sol·liciteu, molt d'aquest material us els poden fer arribar de forma gratuïta!

El projecte de recerca a 4rt d'ESO

La realització del projecte de recerca de 4t ESO, plantejat com una activitat de recerca guiada i adequada al nivell dels alumnes, constitueix una bona manera d'ajudar a desenvolupar la competència científica.

En el web del CDEC (Centre de Documentació i Experimentació en Ciències) trobareu un conjunt de propostes i suggeriments per dissenyar projectes de recerca i, a més, algunes activitats concretes per treballar a l'aula la naturalesa de la ciència. Aquestes activitats es poden utilitzar per introduir el treball científic durant les primeres sessions. Es tracta d'un material provisional.

Més informació a: <http://www.xtec.net/cdec/recerca/pagines/recerca4rt.htm>

Materials didàctics interactius "L'aigua al món i a l'aula"

En el marc de la Dècada Internacional de l'Aigua 2005-2015 i de la Dècada de les Nacions Unides d'Educació per al Desenvolupament 2005-2014, l'Obra Social de Caixa Catalunya i el Centre Unesco de Catalunya ofereixen diversos recursos didàctics basats en diversos informes de Nacions Unides.

L'aigua al segle XXI

Dues propostes didàctiques basades en el primer i segon "Informe de les Nacions Unides sobre el desenvolupament dels recursos hídrics al món: aigua per a tothom, aigua per a la vida". Consta de dues col·leccions de 8 pòsters cadascuna, destinada a educació primària i secundària, que mostren alguns dels aspectes més rellevants

sobre la situació de l'aigua en el món a través de la relació entre l'aigua i la salut, l'alimentació, els ecosistemes, les ciutats i la participació, el canvi climàtic, etc.

Ja us vam presentar la primera col·lecció de pòsters (2007) i les guies didàctiques associades (primària i secundària) en el primer informatiu del curs passat (setembre 07).

La segona col·lecció (2008) comprèn els següents pòsters:

- Les dones i l'aigua
- Els usos de l'aigua
- Aigua i energia
- Canvi climàtic i aigua
- L'aigua, els riscos i les catàstrofes
- El valor i el preu de l'aigua
- Tradició, innovació
- L'aigua i els objectius de desenvolupament del mil·lenni

i materials didàctics interactius adreçats a l'últim cicle d'educació primària i a l'educació secundària, que presenten propostes per treballar-hi els continguts.

El joc del somni de l'aigua

Format per dos recursos:

- Documental (DVD) que parla sobre la importància de l'aigua al món a través d'un recorregut per tot el planeta en què nens i nenes de diferents països ens parlen dels problemes i les solucions que diferents cultures tenen en relació amb l'aigua.
- Un joc tipus Oca, en format interactiu i relacionat amb el documental, que pretén fomentar un ús sostenible de l'aigua. Està adreçat a nens i nenes de 10 a 14 anys i al finalitzar proposa una activitat didàctica de síntesi.

Informació i materials a: www.postersaigua.cat (Centre Unesco de Catalunya) i a http://obrasocial.caixacatalunya.es/osocial/redirect.html?link=http://obrasocial.caixacatalunya.es/osocial/idiomes/1/fitxers/medi_ambient/educacio_ambiental/index.html

Nou recull de recursos “Exemples pràctics x Bones pràctiques”

El Servei de Documentació d'Educació Ambiental (SDEA) ha presentat un nou recull de recursos, el número 16. Amb un títol ben significatiu, pretén orientar a l'hora de buscar recursos per introduir canvis en la manera de desenvolupar l'educació ambiental en els centres educatius.

Està disponible a la següent adreça:

http://www.pangea.org/scea/documents/recullrecursos/RRConsellspractics_X_bone_spracticques_DEF.pdf

“Cuinem. Tallers de cuina a l'escola”

L'Editorial Graó publica el llibre que ha escrit la cuinera Ada Parellada conjuntament amb l'Assumpció Roset (coord.) i l'Isabel Puigdueta, amb el títol de “Cuinem. Tallers de cuina a l'escola (6-12)”. Es tracta d'un conjunt d'activitats per introduir als infants en el món màgic de la cuina.

Recomanacions per un Nadal més sostenible

Ara que ja s'acosten les èpoques nadalenques, us recomanem que consulteu la pàgina web de l'Agència Catalana del Consum que té oberta la campanya: “Aquestes festes, a l'hora de comprar joguines, ves amb mil ulls”.

Hi trobareu informació sobre jocs, comerç just, seguretat dels productes,... així com campanyes informatives diverses.

Més informació: <http://www.consum.cat/noticies/31986101.html>

Us recomanem també el dossier **Nadal+sostenible**, de la Diputació de Barcelona, on ens ofereixen 36 consells per desitjar un bon Nadal també al medi ambient.

Hi trobareu informació com:

Nadal + sostenible també a la natura

Els àpats del Nadal

Els residus al Nadal

Els regals del Nadal

Les joguines del Nadal

Nadal amb mobilitat

L'energia al Nadal

Compra nadalenca + sostenible, justa i solidària

NADAL + SOSTENIBLE

36 CONSELLS PER DESITJAR UN BON NADAL TAMBÉ AL MEDI AMBIENT

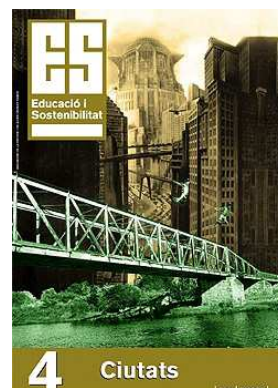
El trobareu a: <http://www.diba.es/xarxasost/cat/NadalSostenible.pdf>

Revista “Educació i Sostenibilitat”

Es tracta d'una revista adreçada a educadors de tots els nivells formatius que ofereix reflexions i eines per integrar temàtiques socioambientals claus a les activitats de formació tant en l'àmbit formal com en el no formal. Hi ha articles de reflexió, experiències educatives de diferents àmbits i sectors, entrevistes amb experts, i també una selecció de recursos pedagògics per a la temàtica tractada.

Ja teniu a l'abast el número 4, dedicat a les **ciutats**.

Us avancem que el proper número tractarà la temàtica de l'**alimentació**.

Us podeu descarregar les revistes en format pdf al web del RCE:

http://rce-barcelona.net/index.php?option=com_content&task=view&id=87&Itemid=124

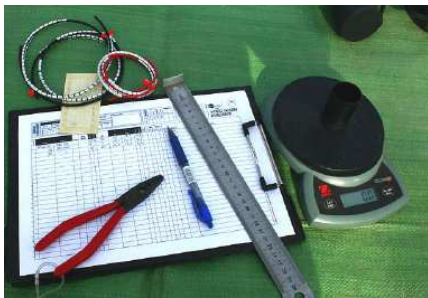
Els números anteriors han estat dedicats a: canvi climàtic, consum responsable i aigua.

Anellament científic d'ocells

La Societat Catalana d'Anellament (SCA) ofereix a les escoles sessions d'introducció a l'anellament científic d'ocells, sota el títol "Les aules i el medi", amb l'objectiu d'introduir els més joves en la pràctica de l'anellament i divulgar la seva utilitat com a eina d'estudi.

L'activitat, oberta a tots els cicles escolars, des del cicle inicial fins a l'educació secundària, consta de sessió teòrica i/o sessió pràctica (depenent de l'edat). A més de aprendre en què consisteix l'anellament i quines utilitats té, adquirireu nocions bàsiques sobre la biologia dels ocells i aprendreu a identificar els ocells comuns en l'entorn de l'escola.

Per a consultar els preus de l'activitat i altres condicions (calendari, horaris,...), adreceu-vos a: Societat Catalana d'Anellament, a/e: escoles@rings.cat, www.rings.cat

PER PENSAR-HI...

Us recomanem la lectura d'aquesta notícia que va sortir publicada a la revista Sostenible (Revista de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat), arrel de l'Informe Planeta Viu.

http://www.sostenible.cat/sostenible/web/noticies/sos_noticies_web.php?cod_idiom_a=1&seccio=6&num_noticia=443295

La nostra petjada sobre el planeta

- La biocapacitat global del planeta és de 2,1 hectàrees per persona, mentre que la petjada ecològica per persona ja és de 2,7.
- Si tot el món seguís el ritme de consum dels EUA, farien falta 4,5 planetes per sostenir el sistema.
- La petjada ecològica dels espanyols és de 5,7 hectàrees per persona, la qual cosa significa que necessitem 3,5 vegades l'extensió d'Espanya per satisfer les nostres demandes.

**US DESITGEM
BONES FESTES!!!
BONES VACANCES!!!**

Agenda 21 Escolar de Lleida

Ajuntament de Lleida

c/ Tallada, 32, 1ª planta. 25002 Lleida

Tel. 973 700 455 Fax. 973 700 459

A/e: agenda21escolar@paeria.cat Web: <http://sostenibilitat.paeria.cat>